

IDENTIFIKACIJA OBLIKA UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA

POGLAVLJE 4

PERICA MILETIĆ

IDENTIFIKACIJA OBLIKA UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA

IDENTIFIKACIJA IZVORA I NOSIOCA UGROŽAVANJA

OBLICI UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA:

1. DRUŠTVENI IZVORI UGROŽAVANJA (unutrašnji, spoljašnji, kombinovani)
2. PRIRODNI IZVORI UGROŽAVANJA
3. TEHNIČKO TEHNOLOŠKI IZVORI UGROŽAVANJA

IDENTIFIKACIJA OBLIKA UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1. Oblici ugrožavanja nastali društvenim izvorom ugrožavanja

SVA DELA KOJA SE VRŠE LJUDSKIM
ČINJENJEM ILI NEČINJENJEM A NANOSE
ŠTETU PRAVNOM LICU (bez obzira na nosioca
ogrožavanja: unutrašnjeg, spoljašnjeg ili
kombinovanog)

(Mandić, Stanojević: 2021.)

✓ **PROČITATI: Krivični zakonik**, Službeni glasnik RS,
85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13,
108/14, 94/16, 35/19

IDENTIFIKACIJA OBLIKA UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/

**1. Oblici ugrožavanja
nastali društvenim
izvorom ugrožavanja**

1.

Dela koja su sankcionisana krivičnim zakonom

2.

Dela koja pre eskalacije ne predstavljaju
krivično delo

IDENTIFIKACIJA OBLIKA UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1. Oblici ugrožavanja nastali društvenim izvorom ugrožavanja/

**1: Dela koja su sankcionisana
krivičnim zakonikom**

- 1. Krivična dela protiv imovine**
- 2. Krivična dela protiv bezbednosti računarskih podataka**
- 3. Krivična dela protiv privrede**
- 4. Krivična dela protiv životne sredine**
- 5. Krivična dela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine**
- 6. Krivična dela protiv prava po osnovu rada**
- 7. Krivična dela protiv intelektualne svojine**
- 8. Krivična dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Republike Srbije**
- 9. Krivična dela protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonikom**

1.1. Krivična dela protiv imovine

- 1. Krađa** (Mandić, Stanojević, 96-98)
- 2. Sitna krađa, utaja i prevara** (Mandić, Stanojević, 98-99)
- 3. Teška krađa** (Mandić, Stanojević, 99-107)
- 4. Razbojnička krađa i razbojništvo** (Mandić, Stanojević, 107-126)
- 5. Prevara** (Mandić, Stanojević, 126-132)
- 6. Utaja** (Mandić, Stanojević, 132-133)

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonikom**

**1.2. Krivična dela protiv bezbednosti
računarskih podataka (Mandić,
Stanojević, 133-137)**

- 1. Oštećenje računarskih podataka i programa**
- 2. Računarska sabotaza**
- 3. Pravljenje i unošenje računarskih virusa**
- 4. Računarska prevara**
- 5. Neovlašćeni pristup zaštićenom računaru, računarskoj mreži i elektronskoj obradi podataka**
- 6. Sprečavanje i organičavanje pristupa javnoj računarskoj mreži**
- 7. Neovlašćeno korišćenje računara ili računarske mreže**
- 8. Pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava za izvršenje krivičnih dela protiv bezbednosti računarskih podataka**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonom**

1.3. Krivična dela protiv privrede

- 1. Prevara u obavljanju privredne delatnosti**
- 2. Prevara u osiguranju**
- 3. Poreska utaja**
- 4. Zloupotreba položaja odgovornog lica**
- 5. Zloupotreba u vezi sa javnom nabavkom**
- 6. Primanje mita u obavljanju privredne delatnosti**
- 7. Davanje mita u obavljanju privredne delatnosti**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonom**

1.3. Krivična dela protiv privrede

- 8. Oštećenje poverilaca**
- 9. Nedoovoljena proizvodnja**
- 10. Nedoovoljena trgovina**
- 11. Onemogućavanje vršenja
kontrole**
- 12. Odavanje poslovne tajne**
- 13. Falsifikovanje novca**
- 14. Falsifikovanje i zloupotreba
platnih kartica**
- 15. Pranje novca**
- 16. ...**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonikom**

**1.4. Krivična dela protiv životne
sredine**

- 1. Zagađenje životne sredine**
- 2. Nepreduzimanje mera zaštite životne sredine**
- 3. Protivpravna izgradnja i stavljanje u pogon objekata i postrojenja koja zagađuju životnu sredinu**
- 4. Oštećenje objekata i uređaja za zaštitu životne sredine**
- 5. Oštećenje životne sredine**
- 6. Unošenje opasnih materija u Srbiju i nedozvoljeno prerađivanje, odlaganje i skladištenje opasnih materija**
- 7. Povreda prava na informisanje o stanju životne sredine**
- 8. Zagađivanje hrane i vode za ishranu, odnosno napajanje životinja**
- 9. Pustošenje šuma**
- 10. Šumska krađa**
- 11. Nezakonit lov**
- 12. ...**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonom**

**1.5. Krivična dela protiv opšte sigurnosti
ljudi i imovine**

- 1. Izazivanje opšte opasnosti**
- 2. Izazivanje opasnosti
neobezbeđenjem mera zaštite na
radu**
- 3. Nepropropisno i nepravilno
izvođenje građevinskih radova**
- 4. Uništenje, oštećenje i uklanjanje
znakova kojima se upozorava na
opasnost**
- 5. Neotklanjanje opasnosti**
- 6. Nedoovoljeno postupanje sa
eksplozivnim i zapaljivim
materijalom**
- 7. Teška dela protiv opšte sigurnosti**
- 8. ...**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonom**

**1.6. Krivična dela protiv prava po
osnovu rada**

- 1. Povreda prava po osnovu rada i
prava iz socijalnog osiguranja**
- 2. Povreda prava pri zapošljavanju
i za vreme nezaposlenosti**
- 3. Povreda prava na upravljanje**
- 4. Povreda prava na štrajk**
- 5. Zloupotreba prava na štrajk**
- 6. Zloupotreba prava iz socijalnog
osiguranja**
- 7. Nepreduzimanje mera zaštite na
radu**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonom**

**1.7. Krivična dela protiv intelektualne
svojine**

- 1. Povreda moralnih prava autora i
interpretatora**
- 2. Neovlašćeno iskorišćavanje
autorskog dela ili predmeta
srodnog prava**
- 3. Neovlašćeno uklanjanje ili
menjanje elektronske
informacije o autorskom i
srodnim pravima**
- 4. Povreda pronalazačkog prava**
- 5. Neovlašćeno korišćenje tuđeg
dizajna**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonom**

**1.8. Krivična dela protiv ustavnog
uređenja i bezbednosti Republike Srbije**

- 1. Ugrožavanje nezavisnosti**
- 2. Priznavanje kapitulacije ili okupacije**
- 3. Ugrožavanje teritorijalne celine**
- 4. Napad na ustavno uređenje**
- 5. Pozivanje na nasilnu promenu ustavnog uređenja**
- 6. Ubistvo predstavnika najviših državnih organa**
- 7. Oružana pobuna**
- 8. Diverzija**
- 9. Sabotaža**
- 10. Špijunaža**
- 11. Odavanje državne tajne**
- 12. Izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti**
- 13. Povreda teritorijalnog suvereniteta**
- 14. Udruživanje radi protivustavne delatnosti**
- 15. Pripremanje dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Srbije**
- 16. Teška dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Srbije**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 1.
Oblici ugrožavanja nastali društvenim
izvorom ugrožavanja/**

**1. Dela koja su sankcionisana krivičnim
zakonom**

**1.9. Krivična dela protiv čovečnosti i
drugih dobara zaštićenih međunarodnim
pravom**

- 1. Genocid**
- 2. Zločin protiv čovečnosti**
- 3. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva**
- 4. Nedozvoljena proizvodnja, promet i držanje oružja čija je upotreba zabranjena**
- 5. Uništavanje kulturnih dobara**
- 6. Učestvovanje u ratu ili oružanom sukobu u stranoj državi**
- 7. Trgovina ljudima**
- 8. Zasnivanje ropskog odnosa i prevoz lica u ropskom odnosu**
- 9. Terorizam**
- 10. Javno podsticanje na izvršenje terorističkih dela**
- 11. Vrbovanje i obučavanje za vršenje terorističkih dela**
- 12. Finansiranje terorizma**
- 13. ...**

**IDENTIFIKACIJA OBLIKA
UGROŽAVANJA PRAVNOG
LICA/ 1. Oblici ugrožavanja
nastali društvenim izvorom
ugrožavanja/
2. Dela koja pre eskalacije ne
predstavljaju krivično delo**

- 1. Industrijaska špijunaža** (Mandić, Stanojević, 150-154)
(Zakon o zaštiti poslovne tajne, "Sl. glasnik RS", br. 53/2021)
- 2. Asocijalna ponašanja** (Mandić, Stanojević, 154-159)
- 3. Štrajk** (Mandić, Stanojević, 154-159)
- 4. Demonstracije**
- 5. Mobing** (Mandić, Stanojević, 159-161)

IDENTIFIKACIJA OBLIKA UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 2. Oblici ugrožavanja nastali prirodnim katastrofama i elementarnim nepogodama (Mandić, Stanojević, 161-162)

Elementarna nepogoda je pojava hidrološkog, meteorološkog, geološkog ili biološkog porekla, prouzrokovana delovanjem prirodnih sila kao što su zemljotres, poplava, bujica, oluja, jaka kiša, atmosferska pražnjenja, grad, suša, odronjavanja ili klizanja zemljišta, snežni nanosi i lavina, ekstremne temperature vazduha, nagomilavanja leda na vodotoku, pandemija, epidemija zaraznih bolesti, epidemija stočnih zaraznih bolesti i pojava štetočina i druge prirodne pojave većih razmera koje mogu da ugroze bezbednost, život i zdravlje većeg broja ljudi, materijalna i kulturna dobra ili životnu sredinu u većem obimu

(Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, član 2, stav 2

✓ **PROČITATI: Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama, Službeni glasnik RS, 87/2018**

IDENTIFIKACIJA OBLIKA UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/ 3. Oblici ugrožavanja nastali tehničko-tehnološkim incidentima (Mandić, Stanojević, 162-164)

18

Tehničko-tehnološka nesreća je iznenadni i nekontrolisani događaj ili niz događaja koji je izmakao kontroli prilikom upravljanja određenim sredstvima za rad i prilikom postupanja sa opasnim materijama u proizvodnji, upotrebi, transportu, prometu, preradi, skladištenju i odlaganju, kao što su požar, eksplozija, havarija, saobraćajni udes u drumskom, rečnom, železničkom i vazdušnom saobraćaju, udes u rudnicima i tunelima, zastoj rada žičara za transport ljudi, rušenje brana, havarija na elektroenergetskim, naftnim i gasnim postrojenjima, akcidenti pri rukovanju radioaktivnim i nuklearnim materijama, teško zagađenje zemljišta, vode i vazduha, posledice ratnog razaranja i terorizma, a čije posledice mogu da ugroze bezbednost, život i zdravlje većeg broja ljudi, materijalna i kulturna dobra ili životnu sredinu u većem obimu;

(Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, član 2, stav 2)

✓ **PROČITATI: Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama, Službeni glasnik RS, 87/2018**

IDENTIFIKACIJA OBLIKA UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/Pitanja za proveru znanja

19

1. Identifikacija oblika ugrožavanja pravnog lica, oblici ugrožavanja nastali društvenim izvorom ugrožavanja
2. Krivična dela protiv imovine. Krađa (zakonske odredbe, tumačenje)
3. Krivična dela protiv imovine. Sitna krađa, utaja i prevara (zakonske odredbe, tumačenje)
4. Krivično delo protiv imovine – Teška krađa (zakonske odredbe, tumačenje, učinioci teških krađa i priprema izvršenja, propusti sistema korporativne bezbednosti koji pogoduju izvršenju teške krađe, proaktivne i reaktivne mere kod teške krađe i fingiranje teške krađe)
5. Krivično delo protiv imovine – Razbojnička krađa i razbojništvo (zakonske odredbe, tumačenje, mete razbojništva i ugrožena lica tokom razbojništva, učinioci razbojništva i priprema izvršenja, propusti sistema korporativne bezbednosti koji pogoduju izvršenju razbojništva)
6. Krivično delo protiv imovine – Razbojnička krađa i razbojništvo (zakonske odredbe, tumačenje, mete razbojništva i ugrožena lica tokom razbojništva, proaktivne i reaktivne mere kod razbojništva)
7. Proaktivne i reaktivne mere kod razbojništva, pojam, podela, mere i procedure pre razbojništva
8. Proaktivne i reaktivne mere kod razbojništva – pojam, podela, mere i procedure u toku i posle razbojništva
9. Krivično delo protiv imovine – Prevara (zakonske odredbe, tumačenje, značaj sprečavanja prevara, podela prevara i proaktivno u sprečavanju prevara)
10. Krivično delo protiv imovine – Utaja (zakonske odredbe, tumačenje, propusti sistema korporativne bezbednosti koji pogoduju izvršenju utaje i proaktivne mere u funkciji sprečavanja utaje)

IDENTIFIKACIJA OBLIKA UGROŽAVANJA PRAVNOG LICA/Pitanja za proveru znanja

11. Krivična dela protiv bezbednosti računarskih podataka (zakonske odredbe, uslovi koji pogoduju izvršenju ovog krivičnog dela)
12. Krivična dela protiv privrede. Prevara i pronevera u obavljanju privredne delatnosti (zakonske odredbe, tumačenje, učinci pronevere i načini prikrivanja, proaktivne mere sprečavanja pronevere)
13. Krivična dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Republike Srbije (zakonske odredbe i tumačenje, proaktivne mere u funkciji sprečavanja diverzije i sabotáže)
14. Krivična dela protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom – Terorizam
15. Industrijska špijunaža
16. Asocijalna ponašanja – alkoholizam, narkomanija i kockanje
17. Mobing
18. Pojam i značaj prirodnih katastrofa i elementarnih nepogoda za korporativnu bezbednost
19. Pojam i značaj tehničko-tehnoloških akcidenata za korporativnu bezbednost